

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

21. december 2017

Kommissionens meddelelse ”Fastlæggelse af EU’s tilgang til standardessentielle patenter” (KOM (2017) 712)

1. Resumé

Kommissionen fremsendte den 29. november 2017 meddelelsen ”Fastlæggelse af EU’s tilgang til standardessentielle patenter” (KOM (2017) 712). Meddelelsen er en del af den såkaldte pakke af IPR-initiativer, der består af en række foranstaltninger, der skal beskytte intellektuelle ejendomsrettigheder, således at europæiske virksomheder, navnlig SMV’er og nystartede virksomheder, tilskyndes til at investere i innovation og kreativitet.

Meddelelsen indeholder anbefalinger med henblik på at fremme et afbalanceret og effektivt system for standardessentielle patenter (SEP), hvor to målsætninger afstemmes: På den ene side får producenterne adgang til teknologier inden for rammerne af gennemsigtige og forudsigelige licensregler, og på den anden side belønnes patenthaverne for deres investeringer og standardiseringsaktiviteter, så de tilskyndes til at gøre deres bedste teknologier tilgængelige for standardiseringsarbejdet.

Meddelelsen har i sig selv ingen samfundsøkonomiske, statsfinansielle, erhvervsøkonomiske eller øvrige konsekvenser.

Regeringen hilser meddelelsen velkommen og finder, at Kommissionens tiltag for at skabe en klar, afbalanceret og rimelig politik for standardessentielle patenter i EU er fornuftig, herunder at interessenterne tilskyndes til på frivillig basis at bidrage til, at rammerne fungerer i praksis.

2. Baggrund

Kommissionen fremsendte den 29. november 2017 meddelelsen ”Fastlæggelse af EU’s tilgang til standardessentielle patenter” (KOM (2017) 712). Meddelelsen er modtaget i dansk sprogversion den 5. december 2017.

Meddelelsen er en del af den såkaldte pakke af IPR-initiativer. Pakken indeholder desuden en overordnet meddelelse om ”Et afbalanceret system til håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder som svar på de aktuelle samfundsmæssige udfordringer” (KOM (2017) 708), som der udar-

bejdes særskilt grund- og nærhedsnotat om, samt retningslinjer vedrørende direktivet om håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder pakke af IPR-initiativer (KOM (2017) 708).

IPR-initiativerne er en opfølgning på Kommissionens omfattende arbejde med at frigøre det indre markeds fulde potentiale og kommer i forlængelse af nylige initiativer¹ til forbedring af rammerne for ophavsretten.

3. Formål og indhold

Patenter, der beskytter teknologi, som har afgørende betydning for en standard, kaldes standardessentielle patenter (SEP). Samspillet mellem patenter og standarder er af afgørende betydning og skal balancere, at der er fair adgang til standardiserede teknologier, samtidig med at patentindehavere belønnes.

Processen der indgår i dette samspil kan kort forklares vha. følgende trin:

- 1) Patenthavere bidrager med teknologi til at udvikle standarder inden for standardudviklende organisationer (SDO'er).
- 2) En standard etableres, og indehaverne af SEP'er forpligter sig til at meddele licens til dem på fair, rimelige og ikkediskriminerende vilkår (FRAND).
- 3) Nu bør den patenteret teknologi, der indgår i standarden være til rådighed for enhver potentiel bruger af standarden.

I meddelelsen påpeger Kommissionen dog en række udfordringer for samspillet mellem patenter og standarder, der særligt går på, at de nuværende rammer kan føre til konflikter mellem teknologibrugerne og SEP-indehaverne, hvilket kan forsinke den udbredte anvendelsen af standardiserede teknologier. Kommissionen foreslår derfor en række tiltag til at fremme en forudsigelig ramme for SEP'erne, herunder fastlæggelse af en række principper for SEP-licensudstedelse, og forslag til tiltag der kan gøre håndhævelsen mere forudsigelig ved tvister om SEP'er.

Øget gennemsigtighed vedrørende eksponering af SEP'er

Da oplysninger om SEP'er er af afgørende betydning for fair licensforhandlinger mener Kommissionen, at der er behov for følgende foranstaltninger for at forbedre informationen om SEP'er:

Fokus på SDO's databaser

De oplysninger om SEP'er, der er tilgængelige for brugere, findes i anmeldelsesdatabaser, som administreres af SDO'er. Kommissionen vil have, at kvaliteten og tilgængeligheden af disse databaser forbedres bl.a. ved at alle opgivne oplysninger skal være søgbare. Dette skal kombineres med en

¹ Se navnlig ”Om fremme af en retfærdig, effektiv og konkurrencedygtig europæisk ophavsretsbaaseret økonomi i det digitale indre marked”, KOM (2016) 592 af 14.9.2016, og forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ophavsret på det digitale indre marked af 14.9.2017.

strengere kontrol med overholdelsen af anmeldelsesforpligtelser for at undgå ufuldstændige anmeldelser.

Udvikling af et redskab til hjælp ved licensforhandlinger

Kommissionen vil understøtte tiltag, der kan lette forhandlingen om indgåelse af licensaftaler og opfordrer SDO'erne til at ændre det nuværende anmeldelsessystem til et redskab, som giver mere ajourførte og præcise oplysninger om SEP'er.

Kontrol af SEP'ers væsentlighed

For at mindske den nuværende byrde, som alle villige licenstagere oplever ift. at kontrollere væsentligheden af en lang række SEP'er i forbindelse med licensforhandlinger, vil Kommissionen fremme en højere kontrol af SEP'ers væsentlighedskriterier. Kommissionen mener, at kontrollen bør udføres af en uafhængig part, men fremhæver at indførelsen af sådan et kontrolkrav til SEP'er skal afvejes i forhold til omkostningerne. Kommissionen foreslår f.eks. at indførelsen af kontrolforanstaltningerne kan ske trinvist, hvor kontrol finder sted på anmodning af en rettighedshaver eller potentielle brugere. Kommissionen vil samtidig lancere et pilotprojekt for SEP'er inden for centrale teknologier med henblik på at fremme indførelsen af en passende kontrolmekanisme.

Generelle principper for licens på FRAND-vilkår for SEP'er

Kommissionen er af den opfattelse, at parterne har bedst mulighed for at nå til enighed om rimelige licensvilkår og -satser gennem forhandlinger i god tro, men at licensudstedelsen hæmmes af divergerende fortolkninger af betydningen af FRAND. Kommissionen opstiller derfor en række frivillige retningslinjer for FRAND-konceptet for at skabe nogle mere stabile licensrammer, vejlede parterne i deres forhandlinger og nedbringe omfanget af retstvister.

Kommissionen fremhæver i forbindelse med principperne, at hvad der kan anses for retfærdigt og rimeligt kan variere fra sektor til sektor og over tid. Derfor opfordrer Kommissionen interessenter til at foretage sektorspecifikke drøftelser for at fastsætte fælles praksisser for licensudstedelser. Kommissionen oplister bl.a. nogle særlige hensyn der bør inddrages ved fastsættelsen af en FRAND-værdi herunder hensyn til f.eks. tidsdiskontering.

Samtidig opfordrer Kommissionen SDO'er og SEP-indehavere til, via patentpuljer eller andre licensudstedelsesplatforme, at udvikle effektive løsninger, der kan lette udstedelsen af licenser til et stort antal ibrugtagere, navnlig SMV'er inden for området for Tingenes Internet (IoT).

Kommissionen vil samtidig overvåge praksis for licensudstedelse navnlig i IoT-sektoren og nedsætte en ekspertgruppe med henblik på at uddybe ekspertisen om bl.a. licenspraksis i industrien.

Et forudsigeligt miljø for håndhævelsen af SEP'er

Da tvister om SEP'er jævnligt forekommer i licensudstedelsessystemet, når forhandlinger slår fejl, vil et forudsigeligt håndhævelsesklima have en positiv effekt på at fremskynde udbredelsen af standardiseret teknologi. På denne baggrund foreslår Kommissionen en række tiltag, der kan muliggøre effektiv tvistbilæggelser og fremhæver bl.a. at alternative tvistbilæggelsesmekanismer, såsom mægling og voldgift bør udnyttes bedre.

Kommissionen vil støtte udveksling af bedste praksis fra eksperter og interessenter om metoden til beregning af erstatning i SEP-sager.

Slutteligt har Kommissionen også identificeret et behov for bedre interaktion mellem projekter i open source software og standardiseringsorganisationer for bl.a. at fremme interoperabilitet af open source-softwareløsninger. Dette vil Kommissionen fremme ved at udarbejde analyser med inddragelse af interessenter.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant da der er tale om en meddelelse.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant, da der er tale om en meddelelse.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Meddelelsen har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Det er dog muligt, at meddelelsen vil blive fulgt op af konkrete retsakter, målsætninger eller andet, der vil kunne få sådanne konsekvenser. Disse kan ikke vurderes på nuværende tidspunkt.

Hvis kommissionens anbefalinger følges forventes det dog umiddelbart, at initiativerne, der er listet i meddelelsen, samlet set vil få positive samfundsøkonomiske konsekvenser afledt af en forbedret konkurrenceevne og et mere velfungerende digitalt indre marked.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Meddelelsen har ingen konsekvenser for beskyttelsesniveauet eller øvrige konsekvenser for Danmark.

8. Høring

Kommissionens meddelelse er sendt til høring i EU-specialudvalget for konkurrenceevne, vækst og forbrugerspørgsmål den 5. december med frist for bidrag den 14. december 2017.

Der er modtaget høringssvar fra FTF og Dansk Industri (DI).

FTF mener, at hvis EU skal fastholde sin position på det globale marked, og sikre et innovativt erhvervsliv, så er det vigtigt at bygge bro mellem beskyttelsen af patenter, og virksomheders mulighed for at udvikle nye produkter og services som lever op til nye teknologiske standarder.

FTF vurderer, at behovet for at nye produkter og løsninger kan ”tale sammen”, er vigtigere end nogensinde før, da vi som samfund er mere forbundne end nogensinde før. Det stiller krav til de løsninger og services, der tilbydes fra det offentlige, som fx velfærdsteknologi der skal kunne fungere med forskellige andre teknologier for at skabe mest mulig værdi for borgerne. Det stiller også krav til private virksomheder, som i stigende grad skal indrette deres produkter til at fungere i et samspil med produkter fra andre virksomheder – både samarbejdspartneres og konkurrenters.

FTF fremhæver dog, at der fortsat er et uløst problem med patentbeskyttelser, som er udstedt på forkert grundlag. **FTF** fremhæver, at så længe den type patenter eksisterer, så vil de være til skade for udviklingen og bremse innovationen. Det gælder specielt for standarder inden for det digitale marked, hvor patenter kan virke direkte hæmmende på udviklingen. **FTF** bemærker i denne sammenhæng, at så længe man kan finde patenter der kan krænkes ved blot at køre software på almindeligt udstyr, så risikerer man med en stærkere beskyttelse at hæmme innovationen. **FTF** mener, at det er langt vigtigere at fjerne dette problem for små europæiske softwareudviklere end at fokusere på et smidigt system til licenser og administration af SEP'er

FTF bemærker også, at det er positivt at kommissionen vil fokusere på ”Internet of Things” i overvågningen af fremskridt på området, da det forventes at netop denne teknologi kan få stor betydning for udviklingen af nye løsninger, produkter og services.

DI er tilhænger af en markedsbaseret og balanceret tilgang til SEP'er, som understøtter innovation og teknologisk udvikling, hvor IPR fuldt ud respekteres og tillader brugere at anvende patenteret teknologi, der kate-

goriseres som SEPs, på FRAND-vilkår, og hæfter sig ved, at Kommissionens meddelelse overordnet deler denne tilgang.

DI er enig i behovet for at øge opmærksomheden på eksistensen af SEPs. Ligeledes deler **DI** opfordringen til at sikre brugere større gennemsækelighed med, hvilke teknologier der indgår i SEPs, og **DI** støtter overvejelserne om at gennemføre check af essentiality mhp., at brugerne ikke påføres unødvendige licensaftaler for at opfylde en given standard.

DI mener dog, at det af meddelelsen fremgår mindre klart, hvordan disse behov reelt kan imødekommes, og hvem der hovedsageligt skal være ansvarlig for, at det sker. Det væsentligste for **DI** er, at eventuelle tiltag, der har til hensigt at skabe øget transparens, er fleksible og proportionale og udvikles i tæt samspil med markedsaktørerne.

DI finder FRAND-vilkår vanskeligt gennemskeelige og tilslutter sig de anførte kriterier som udgangspunkt for en FRAND værdiansættelse og anbefaler, at den fortsatte udvikling af FRAND hensigtsmæssigt finder sted i respekt for den fri aftaleret,

DI er enig i, at det er afgørende for SEPs, at der findes proportionale muligheder for at håndhæve rettigheder, der balancerer begge siders interesser i tilknytning til en licensaftale. Foreliggende og kommende retsafgørelser kan skabe yderligere klarhed over partnernes berettigede forventninger og forpligtigelse, så længe det står klart, at hver enkelt aftaleindgåelse og håndhævelsesbegæring vurderes på dens egne præmisser.

DI kan tilslutte sig opfordringen til, at parterne gør brug af alternativ konfliktløsning. Endvidere tilslutter **DI** sig Kommissionens bemærkninger vedrørende Patent Assertion Entities (PAE)s.

Efter **DI's** vurdering er open source et område, hvor det er tvingende nødvendigt at fastholde en åben, fleksibel og balanceret tilgang, der sikrer, at der ikke lægges uhensigtsmæssige hindringer i vejen for parallel udvikling.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der foreligger på nuværende tidspunkt ikke oplysninger om andre landes holdninger til meddelelsen.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens meddelelse velkommen og støtter Kommissionens ambition om at fremme udviklingen af et stærkt digitalt indre marked bl.a. gennem tiltag til at styrke interoperabilitet og standardisering. Regeringen ser positivt på Kommissionens balancerede og markedsbaserede tilgang til problemstillingen.

Regeringen vurderer også, at Kommissionens tiltag for at skabe en klar, afbalanceret og rimelig politik for standardessentielle patenter i EU er fornuftige, herunder at interessenterne tilskyndes til på frivillig basis at bidrage til, at rammerne fungerer i praksis, og at licensbetingelser skal fastsættes på fair, rimelige og ikke-diskriminerende vilkår.

Regeringen bakker op om at der tilskyndes til udvikling og integration af førende teknologier i standarder, ved at der sikres et retfærdigt og passende afkast til gengæld for disse bidrag.

Regeringen ser positivt på, at Kommissionen søger at sikre en gnidningsløs, bred og transparent formidling af standardiserede teknologier baseret på lige adgangsbetingelser. Regeringen hæfter sig særligt ved Kommissionens forslag om at oplysninger bør være nemt tilgængelige ved hjælp af brugervenlige grænseflader, for både patenthavere, ibrugtagere og tredjeparter.

Regeringen kan ligeledes bakke op om Kommissionens målsætning om, at en afbalanceret og effektiv politik for SEP-licenser bør være til gavn for nystartede virksomheder og SMV'er i Europa ved at give dem adgang til produkter og tjenesteydelser baseret på den bedst ydende standardiserede teknologi.

Regeringen ser positivt på Kommissionens forslag om, at mindske den nuværende byrde som villige licenstagere oplever når de skal kontrollere væsentligheden af SEP'er i forbindelse med licensforhandlinger. Her hæfter regeringen sig ved Kommissionens forslag om en trinvis tilgang, hvor kontrollen bliver udført på anmodning af en rettighedshaver eller potentielle brugere.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.